

Faház

Vera és István házassága különösebb izgalmat nem tartogatott. A huszonnyolc év alatt, mióta életüket összekötötték, zökkenők és kitérők nélkül követték egymást a stációk. A szülők és nagyszülők hathatós támogatásával esküvőjük után garzontulajdonosok lettek, egy év múlva újabb szerencsés fordulattal, egy szobával nagyobb lakás gazdái. Zoltán és Laci szinte napra pontosan két év különbséggel érkeztek, egészséges, erős fiúk voltak. Vera előadóként dolgozott a kerület OTP-fiókjában, István fogtechnikusként egy laboratóriumban. Azok közé a ritka emberpárok közé tartoztak, akiknél a gondolkodás és érdeklődésbeli hasonlóság tartja egyben a házasságot. Mivel gyermekeik fiatalon nősültek és alapítottak családot, Vera és István viszonylag korán, ötvenes éveik közepén maradtak magukra. Korábban sem éltek elevennek mondható társasági életet, de a gyerekek távoztával, akik távoli megyékben találtak új otthonra, szinte semmit.

Munkájuk végeztével, a késő délutáni órákban már mindketten ismét együtt voltak, Vera a konyhában tüsténkedett, míg István a nappali kanapéján elnyújtózva, a tévé csatornáit váltogatta. Végigfuttatta mind a 67-et, egyiknél sem időzve tíz percnél többet.

Úgy tűnt, életük ezen a kalandokat, kihívásokat nélkülöző eseménytelen szálon fut tovább a hátralevő esztendőkből, melynek monotonitását idővel mindinkább elfogadták, egyenesen meghittnek érezve együttlétük naponta ismétlődő pillanatait. Ám nem így történt.

Egyik este István a szokásosnál hosszabb ideig kísérte figyelemmel a Travel Channel műsorát, mely Alaszka nagy erdősegeiben játszódott, két prémbe öltözött idősebb, de még ereje teljében levő férfi volt a főszereplője, akik távol a civilizációtól egy fát választottak otthonuknak. Hosszan, érdeklődve, ezúttal megszakítás nélkül nézte végig a két ember szívós és eredményes küzdelmét a vadonban. Bámulta leleményességüket, ahogy a gigantikus méretű fa alsó ágaira felépítik kunyhójukat. A két szakállas férfi, talán Joe és Tim keresztnevű, ékek segítségével deszkákat hasított a kidöntött fákból, kézfűrészsel szabályosra

szabták végüket, és egy csörlőre függesztett hánckötéssel felhúzták a megmunkált darabokat a nagy fa ágai közé. Minden erejükre, találékonyságukra szükségük volt, hogy a durva göcsörtös deszkákat, még ott a lombok között is alakítva, gondosan egymás mellé rögzítsék, ablaknak és ajtónyílásnak hagyjanak helyet, és belső gerendázattal is megerősítsék az építményt.

Az eseményt megörökítő filmes stáb tagjai hetekig forgattak a helyszínen, közben sűrű zápor áztatta őket, naponta többször is, mely jó ideig lehetetlenné tette a forgatást, de végül elkészült a film, ahogy a kunyhó építése is. Tető került a vázra, fakilincsel zárható ajtó és ablak a ház oldalaira, felhúzható kötéllelra segítette a felmenetelt. Takaros alkotás volt, Joe és Tim bentről, a kunyhó ablakából integetett kifelé a stáb tagjainak, egyúttal a nézőknek is a búcsú pillanatában.

Két nap múlva ugyanez a csatorna megismételte a filmet. István mereven ült a kanapén, az ismerős történet minden figyelmét lekötötte, egy filmkockát sem akart elhalasztani belőle. Az egymást váltó jelenetekben Tim és Joe munka közben gyakran kitekintett a kamera felé, hogy a nézőknek elmagyarázzák tevékenységük fázisait. Ha például egy deszkát figyelmetlenségéből rövidebbre vágta, s azt újra kellett cserélni, a stáb felé fordulva kommentálták a tennivalókat. Ilyenkor István úgy érezte, hogy a két szimpatikus alaszka neki is magyaráz. Egyszer például Tim szögelés közben kalapáccsal rávágott az ujjára. Nagy lehetett az ütés, mert Tim erősen eltorzult arccal Joe-ra nézett, aztán a kamera felé, és még mindig sziszegve a fájdalomtól, de már új erőre kapva, egyszer csak nevetni kezdett. A szinkron nem minden mondatukat adta vissza, de ennél a jelenetnél valami olyasmit mondhatott Joe, hogy Tim, jó lesz vigyázni, mert mind a tíz ujjadra szükség lesz még a ház elkészültéig.

Aznap este nem jött álom István szemére. A két prémruhás vadonlakó járt a fejében. Vajon milyen lehet egy fán lakni? Gyerekkorában gyakran érzett késztetést egy ilyen fedett magasles kialakítására, de sosem jutott el odáig, hogy álmát meg is valósítsa. Pedig udvaruk platánja szinte kínálta magát egy bunker létesítésére.

A következő napon István a csatornán hiába kereste ismerőseit, egészen más műsor került adásba az édesvízi halakról. Bár a természetfilmek általában érdekelték Istvánt, most mégis mélységes csalódással vette tudomásul, hogy Joe és Tim történetét a falombok között ezúttal nélkülöznie kell.

És le kellett mondania róluk a következő napokban is. Mindez látható szomorúsággal töltötte el. A fogtechnikai laboratóriumban csakúgy mellékes beszédtemaként ebéd közben megemlítette munkatársainak a falakókat, de senki nem hallott róluk. István szótlanága, elrélvülése Verának is feltűnt.

- Mi van veled, olyan magadba húzódo vagy mostanában? Gond van a munkahelyeden? Csak nem egy csinos fiatal munkatárs?

- Ugyan már - ütötte el a kérdést István, és maga is meghökkent Vera feltevésén.

Egyik este István ezt mondta feleségének:

- Emlékszel, egyszer említetted, hogy asztalos nagyapád egészen kicsi korodban egy kis faházat épített neked. Egy szép kis faházat, aminek nagyon örültél.

Vera épp a vacsora maradékát tüntette el az asztról, kerekre nyílt szemmel nézett férjére.

- Hát ez most, hogy jutott eszedbe?

- Nem is tudom, csak úgy megragadt bennem, amikor erről beszéltél.

Júliusban Horvátországba utaztak. Ritka eset volt, tíz éve nem mozdultak ki otthonról. A Plitvicei-tavak környékén, Grabovacban volt szállásuk, egy kedves idősebb házaspárnál. Igazi mediterrán hangulatú, kúpcseropes épület padlás-szobájában kaptak elhelyezést. A házhoz hatalmas kert tartozott, melyet másnap tüzetesen végigjártak. Egy terebélyes diófán, már elég magasan a föld fölött, ágak közé erősített fakunyhóra lettek figyelmesek. A kert egyik sarkában állt a diófa, a háziak szeme elől mélyen elrejtve. A kunyhó ajtaja nyitva állt, küszöbét létra kötötte össze a földdel. - Gyere, bújjunk be - ragadta meg István Vera kezét. - Ugyan már, ne butáskodj - indult kifelé a kert sarkából Vera, de István utána nyúlt, és annyira bizalmasan fogta át derekát, hogy az visszafordult, és fejcsóválva, megvonagló mosollyal szája szélén követte férjét a létra aljáig.

A kisház picike volt, épphogy elfértek benne. Egy kis padocska alkotta összes berendezését, melyen helyet foglalva, az ajtón keresztül kiláthattak egy fenyőerdőre. Az erdő már a Nemzeti Park részét alkotta, mögötte égszínkéktavak ásítottak, melyekből ugyan nem láttak semmit, de tudták, hogy ott vannak előttük, egy részüket előző nap körbejárták.

A tájból nyugalom áradt, mélységes csönd és béke, mely szokatlan érzéssel ajándékozta meg őket. Egymás kezét fogva ültek a ház padocskáján, ünnepi megilletődöttség lett úrrá rajtuk. A helyzet, melynek részesei lettek, valóban új volt; életük kivételesen ritka pillanata. A grabovaci kert diófáján, bent a deszkakunyhóban, abban a fél órában megkapták azt, ami az eltelt évek során kimaradt életükből. Különös élmény volt, horvátországi útjuk fontos állomása, melyre egyforma erősséggel emlékeztek a későbbiekben is, ha ez az epizód felmerült bennük... Annyira közel talán házasságuk első heteiben kerültek egymáshoz.

Már jó ideje otthon voltak, amikor István a nappaliból kiszólt a feleségének.

- Vera, gyere csak be gyorsan! Nem fogod elhinni, mi megy a tévében!

A Travel Channel újból sugározta az alaszakai vadonlakókról készített dokumentumfilmet. Éppen abba a jelenetbe kapcsolódtak bele, amikor Tim és Joe a csörlő segítségével felhúzza a nagy fa ágai közé az első deszkákat. Joe kitékint a kamera felé, és a siker és a győzelem jól ismert jeleként a stáb felé nyújtja feltartott mutatóját. Még néhány snitt, és feltűnik Tim eltorzult képe, amint a szögeléskor vigyázatlanságból rávág a körmére. Istvánnak minden jelenet ismerős volt. Vera titokban ránézett férjére, és meghatódott attól a gyermeki elragadtatástól, mely István arcáról áradt.

Kimutatások szerint az ember általában háromszor költözik életében. Van, aki többször is lakást vált, de három a leggyakoribb. Laci, a kisebbik fiú és csa-

ládja látogatta meg őket egyik hétvégén, amikor Vera ebéd után a kávé fogyasztásakor, ezt mondta Lacinak:

- Tudod, apád és én úgy vagyunk, hogy már megszoktuk ezt a környezetet, de egy kis változatosság nem ártana.

- Hát akkor miért nem költöztök el? - csapott le anyósa kijelentésére Laci felesége.

- Mikor, most, nyugdíj előtt?

- De utána már nem lesz kedvetek elmenni innét, most kell váltanotok, amíg erőtök van hozzá.

István és Vera egymásra néztek. Nem volt ellenükre menyük felvetése.

- Annyi helyes kertes ház található Pest peremkerületeiben. Ez a lakás jó helyen van, szerintem biztos akad olyan valaki, aki meg épp erre vágyik. Na jó, lesz egy kis ráfizetés, de megérné. A metró már mindenhova elvisz.

Menyük érvelése meggyőzőnek hatott. Anélkül, hogy megosztották volna egymással, az utóbbi időben valami hasonlóan gondolkodtak mindketten. Igen, változtatni kellene életükön, s a beszélgetés meg is győzte őket arról, hogy el kell indulniuk, valamilyen irányba kilépni a megszokott rendből. Túlságosan belemerevedtek a mindennapok eseménytelenségébe. Fokozatosan vert gyökeret bennük az elhatározás: lakóhelyet váltanak, új környezetbe költöznek. Nem volt egyszerű a döntés, de tudták, meg kell lépniük, a halogatás nem oldana meg semmit. Lázasan igyekezettel adták át magukat az otthonkeresés izgalmának, újságok apróhirdetéseit böngészték át, ingatlanirodákat kerestek fel.

Fél év után találtak egy alkalmasnak tűnő, csaknem minden igényt kielégítő kertes házat Kispesten. Két és fél szobás, jó állapotú házikó volt, nagy ablakkal, lépcsős feljáróval. Egyedül a konvektorok zavarták Istvánt, bizalmatlanul nézte az őrlángos, kattogó rácsozatú fűtőtesteket, de a tulaj megnyugtatta, hogy a szezon elején minden évben átnézeti, soha semmi panasz nem volt rá. A közlekedés sem okozott nagy gondot, a 3-as metró megállója elérhető távolságban a lakásuktól. És kibírható volt a két lakás közötti különbség összege is. Ami pedig nagyon megnyugtatta őket, hogy a házon különösebb átalakításra nem volt szükség, az elodázhatatlan tisztasági festéssel s a nagyobb szoba padlójának felcsiszolásával megúszták a felújítást.

Tulajdonképpen a kertet csak a beköltözés után vették igazán birtokukba, s ekkor érte őket az igazi meglepetés. A gondosan nyírt orgonabokrok szinte teljesen elzárták a külvilágtól azt az egyébként nem nagy területet, melynek közepén örökzöld dísznövények törpe dzsungelében egy széles lombkoronájú almafa állt. Arányos fa volt, alsó ágai két-három méter magasságban körkörösén, sátozt képezve terjeszkedtek a föld fölött, s futottak tovább egyenes vízszintes vonalban, egyre vékonyodó gallyakban. - Na, mit szólsz! Már ezért a fáért is érdemes volt ideköltözni - lelkesedett István.

Valójában az almafát már az első látogatáskor megcsodálta, de nem szólt erről Verának, várta, hogy ő fedezze fel, hogy neki is hasonló élményt jelentsen

a közelsége. A ház vételében, ezt is csak jóval később árulta el feleségének, nem kis része volt ennek a szép növésű fának.

Nyáron történt a beköltözés, s egy kora őszi nap reggelén, a szomszéd Putnoki bácsi, akivel István már költözésük másnapján összelepedett, öreg Ladája utánfutójában deszkákat és gerendákat hozott. – Én megértem Istvánt, mintha csak magamat látnám! Mindenkinek megvan a mániája.

– De hát, minek ez a sok deszka? – kérdezte Vera egyszerre Istvántól és Putnoki bácsitól, aki már pakolta is le az utánfutóból a faanyagot.

– Minek, minek – nevetett szélesen az öreg –, hát a galambdúcna! – És akkor Putnoki bácsi kikotyogta, hogy neki is kedvence a két alaszakai falakó.

A kis házikó az almafa ágain öt nap alatt elkészült. István szabadságot vett ki erre az időre. Kéziszerszámokkal, hagyományos eszközökkel vágták méretre s tették helyükre a kunyhó deszkáit, akárcsak Joe és Tim. Késő estig dolgoztak. Vera először duzzogva, felháborodottan vette tudomásul a történeteket, leginkább az sértette, hogy háta mögött döntött férje a terv megvalósításáról, de a második napon már ő szervírozta fel délben a bográcsgulyást Putnoki bácsinak. A fakunyhó deszkái a négyszög alakú alsó gerendázaton pontosan illeszkedtek egymás mellé, s mikor István már a kész házban mutatóujját fenntartva jelezte Verának a mű elkészültét, mintha Joe kukkantott volna ki kuckójából a filmkockán.

– Gyere föl – intett feleségének –, látnod kell, milyen szép innen minden!

És Vera ment. Korlát segítette a felmenetelt, s mikor fölért a lépcsőn, István mellé ült a kis padra. A kerítésen túl kanyargós, kedves utcácskára s egy el nem bontott emeletes trafótoronyra esett a kilátás. Az almafa levelei halkán susogtak körülöttük, az öklömnyi nagyságú termés akkor indult pirulásnak. A kis utca egyik házából két idősebb férfi lépett ki a kapun, s beszélgetve megindultak feléjük. Mikor a trafóház alá értek, a torony pereméről varjú emelkedett a magasba, nagy kört írt le a levegőben, aztán lomha szárnycsapásokkal eltűnt a háztetők és kémények között. – Csak a karodat kell kinyújtani, és tied a gyümölcs – hunyorgott feleségére István.

Igaz, csak három méter választotta el őket a földtől, de fölötte voltak.